

Γεώργιος Σφραντζής: ο αυτόπτης μάρτυρας και ιστορικός της άλωσης (Σοφία Καυκοπούλου, υπ. δρ Θεολογίας-Μουσικός)

/ [Πεμπτούσια](#)

Ο Γεώργιος Σφραντζής γεννήθηκε στις 30 Αυγούστου 1401 στην Κωνσταντινούπολη, όπως ο ίδιος μάς πληροφορεί στον πρόλογο τού χρονικού του . Ο πατέρας του, ο οποίος καταγόταν από την Λήμνο, υπήρξε παιδαγωγός τού Θωμά Παλαιολόγου, γιού τού αυτοκράτορος Μανουήλ Β΄. Ο ίδιος ο Γεώργιος, σε ηλικία 16 ετών, ανέλαβε χρέη

τραπεζοκόμου και υπευθύνου για τον κοιτώνα τού αυτοκράτορος. Έμεινε ορφανός το έτος 1416/17 μετά από επιδημία λοιμού από τον οποίο ασθένησαν οι γονείς του [22].

Ο ιστοριογράφος μας, δεν δίνει ο ίδιος πληροφορίες για την μόρφωση που ενδεχομένως έλαβε, όμως μπορούμε να αποκτήσουμε σαφή εικόνα, λόγω των υψηλών αξιωμάτων στα οποία γνωρίζουμε πως αναρριχήθηκε. Παρουσιάζεται από το κείμενο ως ο πλέον αγαπητός φίλος και συνεργάτης των Παλαιολόγων, ιδιαιτέρως δε του Κωνσταντίνου ΙΑ', τελευταίου αυτοκράτορος. Διακατέχεται μάλιστα από τόσο αγαθή προαίρεση απέναντί τους, ώστε δεν θίγει ζητήματα που θα μπορούσαν να προσβάλουν με οποιονδήποτε τρόπο τα μέλη τής δυναστείας

τους.

Στα 1425, ο Γεώργιος Σφραντζής, βρέθηκε στην Πελοπόννησο, ακολουθώντας τον Κωνσταντίνο Παλαιολόγο. Εκεί, πέρασε πολλές δοκιμασίες, πέφτοντας αιχμάλωτος σε χέρια Οθωμανών κι έπειτα Καταλανών, ενώ στα 1430 διορίστηκε διοικητής της Πάτρας και στα 1432 έλαβε τον τίτλο του πρωτοβεστιαρίτη. Στις 26 Ιανουαρίου 1438, νυμφεύτηκε την Ελένη, κόρη του αυτοκρατορικού γραμματέως Αλεξίου Παλαιολόγου Τζαμπλάκωνα. Τα πέντε παιδιά που απέκτησαν, απεβίωσαν όλα σε μικρή ηλικία, έως το 1455. Ο Σφραντζής, στις 6 Δεκεμβρίου 1440, εστάλη στην Λέσβο από τον Κωνσταντίνο, για να ζητήσει σε γάμο την Κατερίνα Gattelousi. Το 1442, ορίστηκε διοικητής Σηλυβρίας, ενώ την 1η Σεπτεμβρίου 1446, ανέλαβε διοικητής του Μυστρά, με σπουδαία προνόμια. Στα τέλη του 1448, ανακοίνωσε στον σουλτάνο Μουράτ Β', την απόφαση όλων των αρχόντων και του λαού, για να ανέβει ο Κωνσταντίνος στον θρόνο. Στα 1451, μετά από μία δύσκολη διπλωματική επιστολή, του δόθηκε το αξίωμα του μεγάλου λογοθέτη.

Κατά την Άλωση, όπως ο ίδιος ο συγγραφέας αναφέρει, δεν ήταν στο πλευρό του αυτοκράτορος, καθώς είχε αιχμαλωτιστεί, ενώ έπειτα μπόρεσε να διαφύγει με την σύζυγο και την μοναδική κόρη που του είχε απομείνει, στον Μυστρά. Από τον δεσπότη Θωμά Παλαιολόγο, εστάλη σε αρκετές διπλωματικές αποστολές. Στα 1468, μαζί με την σύζυγό του, Ελένη, απεσύρθησαν σε μοναστήρι και έλαβαν το μοναχικό σχήμα μετονομαζόμενοι Γρηγόριος και Ευπραξία αντίστοιχα [23].

Το Χρονικό του, αποτελεί πολύτιμη πηγή για την εποχή που περιγράφει, καθώς το

χαρακτηρίζει ακρίβεια και συνέπεια. Ο Σφραντζής, ως κύριος μάρτυρας των γεγονότων που εξιστορεί, μας εκθέτει την πολιτική, εκκλησιαστική και στρατιωτική κατάσταση με τον ορθότερο τρόπο. Χρησιμοποιώντας σε μεγάλο βαθμό εκκλησιαστική ορολογία, αναφέρεται πολλάκις στην Βίβλο και τούς Πατέρες της Εκκλησίας, χωρίς όμως να απουσιάζουν και διπλωματικοί όροι από το κείμενο [24]. Η αφήγησή του φθάνει έως το 1477. Έχουν σωθεί δύο παραλλαγές τού χρονικού του, το Μεγάλο Χρονικό και το Βραχύ Χρονικό [25].

Ο Σφραντζής χρησιμοποιεί απλή, εύληπτη γλώσσα, την καθομιλουμένη βυζαντινή, με προσθήκη τουρκικών ή λατινικών λέξεων και τοπωνύμια με την αρχαία και σύγχρονη τους ονομασία.

[Διαβάστε ολόκληρη τη μελέτη εδώ](#)

Παραπομπές:

22. Σφραντζής, Βραχύ Χρονικό, σ. 59.

23. Όπ. π., σ. 263.

24. Σφραντζής, Χρονικό, σ. 12.

25. Tusculum Lexikon, Σφραντζής, σ. 463.